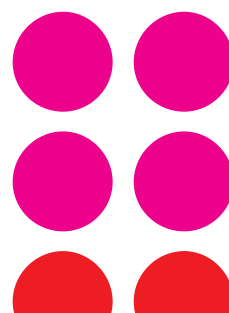
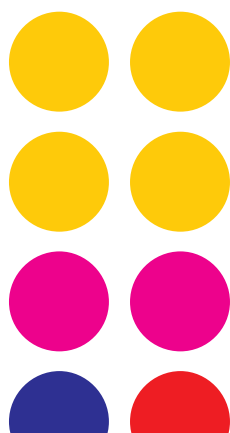

Konjunkturrapport

Förnyelsen i företagen är avgörande
för långsiktig konkurrenskraft

Oktober 2014

Ingenjörskåren ligger bakom de produkter och tjänster som skapat Sveriges välstånd. I en snabbt ökande global konkurrens gäller det att tänka nytt, ha mod att, pröva och våga misslyckas, för att med uthållighet få fram unika produkter. En av Volvos grundare Assar Gabrielsson hade devisen: "Alla misstag är tillåtna utom ett: att hänga kvar vid det gamla." Därför gäller det att sikta framåt mot det nya okända och med ingenjörskårens hjälp skapa förutsättningar för en fortsatt utveckling av ny världsledande teknik och banbrytande innovationer som ger nya jobb och tillväxt i Sverige.

Tillverkningsindustrin har under perioden 1993-2007 haft en produktivetsökning i världsklass. Industrin i Sverige har under perioden 1993-2010 utvecklat kunskapsinnehållet i tillverkningen och tillfört tjänster som ökar förädlingsvärdet och konkurrenskraften. Detta har medfört att antalet anställda i direkt tillverkning minskat från 740 000 till 650 000 anställda. Samtidigt har 142 000 nya jobb inom affärsrelaterade tjänster skapats. Det blir en nettoökning på 52 000 nya arbetstillfällen under perioden. Tillverkningsindustrin står för 35 procent av Sveriges BNP och mer än hälften av BNP tillväxten under samma period (McKinsey, 2012).

Vid frågor, kontakta:

Staffan Bjurulf, utredare, staffan.bjurulf@sverigesingenjorer.se

Fia Jonsson, utredare, fia.jonsson@sverigesingenjorer.se

Anna Sandgren, statistiker, anna.sandgren@sverigesingenjorer.se

Simon Lefvert, kommunikatiör, simon.lefvert@sverigesingenjorer.se

Inledning

Från flera håll finns det en oro över att de kortsiktiga avkastningskraven från företagsägare riskerar att hämma den långsiktiga utvecklingen av företagen. För att utveckla företag krävs innovationer. Innovationer blir inte till av sig själva.

Om ett företag inte har en plan för hur innovationer ska främjas och det varken finns tid eller pengar, så avstannar förnyelse och utveckling. Innovationer måste alltid prioriteras i ett företag, oavsett konjunkturläge.

Sveriges Ingenjörers enkät pekar på stora brister i hur företagen organiserar sitt arbete med innovationer. Med denna rapport som grund ger Sveriges Ingenjörer ett antal uppmaningar till ägarna. De bygger på övertygelsen att innovationer, förnyelse och utveckling är den rätta vägen att gå för att de svenska industriföretagen ska stå starka även i framtiden.

Det här är Sveriges Ingenjörers konjunkturrapport nummer två för 2014. Rapporten kombinerar ett nuläge och kortsiktigt perspektiv med den viktiga frågan om framtida konkurrenskraft i företagen, där innovationsarbetet i företagen har en avgörande betydelse. Rapporten bygger på en sammanställning av en enkät till de förtroendevalda i 665 företag, med en svarsfrekvens på 60 procent.

De förtroendevalda har svarat på frågor om det ekonomiska läget och gett sin syn på innovationsarbetet ute i företagen. De förtroendevalda representerar både industri- och tjänsteföretag som är viktiga för den svenska exporten och sysselsätter en stor del av den svenska arbetskraften. Även om konjunkturen står och stampar bidrar dessa företag starkt till Sveriges välfärd.

Sammanfattning

Konjunkturläget

Den svenska ekonomin har inte tagit fart ännu, men befinner sig enligt flera bedömare i en långsam konjunkturuppgång. Den ekonomiska återhämtningen har varit successiv sedan 2009 när botten i finanskrisen var nådd. Återhämtningen påverkas av hur finanspolitiken nu utformas.

- > I den förra konjunkturrapporten från Sveriges Ingenjörer konstateras att byggsektorn blir betydelsefull för att öka den svenska tillväxten. Nu kan vi se att bostadsinvesteringarna har ökat kraftigt, med 20 procent i årstakt.
- > Den svenska exporten har utvecklats långsamt till följd av utvecklingen i omvärlden, bland annat på grund av svaga tillväxtsiffror i eurozonen och krisen mellan Ryssland och Ukraina. Under 2014 förväntas den totala exporten öka med 2,7 procent.
- > Sysselsättningen har sedan 2010 ökat med 50 000 till 60 000 jobb per år men ungdomar och utrikes födda har fortfarande svårt att få jobb. Ingenjörskåren har fortsatt mycket låg arbetslöshet.
- > Liksom i den förra konjunkturrapporten i mars 2014 bekräftas att det är hushållens konsumtion som håller igång ekonomin.

Innovationsarbetet i företagen

Svaren från de förtroendevalda pekar på att företagen inte utnyttjar sina ingenjörers potential. Historien lär oss att det kostar pengar, tar tid och innebär risk att ta fram unika produkter och tjänster. Ägarnas förväntningar på årlig avkastning begränsar förutsättningarna att satsa på riskprojekt. Samtidigt är förnyelsearbetet i företagen avgörande för den långsiktiga konkurrenskraften. Sveriges Ingenjörer ser därför ett behov av att hitta goda exempel som kan bidra till lärande och utveckla kunskapen om innovationsarbetet i de svenska företagen.

- > På sikt kan ingenjörernas arbetstillfällen hotas om inte företagen klarar att sätta av tillräckligt med tid och kraft för innovationer. Tid för idéutveckling efterfrågas och 44 procent av de förtroendevalda svarar att de inte alls eller i liten utsträckning har tid att utveckla nya idéer som kan bli innovationer.
- > 30 procent av de förtroendevalda anger att det inte finns tydliga mål och 14 procent att de inte vet om det finns tydliga mål för innovation i företagen.
- > 57 procent svarar att innovationsarbetet inte följs upp eller att de inte vet om det följs upp i företaget.
- > 61 procent av de som inte har en ansvarig efterfrågar en funktion för att stötta idéutvecklingen i företagen.
- > En ny yrkesförening, innovationsledare är nyligen bildad i Sverige. Endast 3 procent svarar att det finns någon med den titeln på företagen. Det bör dock noteras att motsvarande funktioner finns men har andra titlar.

Uppmaningar från Sveriges Ingenjörer:

1) Avsätt tid för fri kreativitet och innovationsarbete i företagen.

Låt medarbetare få ansöka om innovationstimmar inom ramen för sin ordinarie arbetstid.

2) Tillsätt innovationsledare, entreprenörer i företagen med mandat och resurser som har ledningens uppdrag att föra nya idéer till marknaden.

Någon måste förstå innovatörerna, någon som själv är entreprenör och har mandatet från företaget att hjälpa till med resurser, tid och kommersiell styrning.

3) Redovisa innovationsarbetet för ägarna i årsredovisningar som investeringar i förnyelse

Vad vore sagohjältar som James Bond, eller Batman utan att man tittar in i labbet med de senaste uppfinningarna? Är det inte spännande att titta på de stora bilmärkenas prototyper och konceptbilar? Lyft upp det interna innovationsarbetet till företagets skyltfönster och fånga en bredare publiks intresse. Fånga i samma ögonblick ägarnas intresse för fortsatt förnyelse.

Det finns ett riskmoment i framtagandet av nya lösningar, där misslyckanden medför kostnader för företagen som finansierar arbetet. Ingen utveckling sker linjärt. Små steg framåt är förvaltning. Istället handlar riktig utveckling om att kanske stå helt still en stund och reflektera, för att sedan ta ett tigersprång.

SKF ställde 1926 lokaler på Hisingen till förfogande och två medarbetare erbjöds stöd och resurser att knoppa av verksamheten där SKF blev delägare. Resultatet blev Volvo, en avknoppning av SKF tack vare bejakande och stöd till innovatörer och ett långsiktigt tänkande.

Volvo är fortfarande ett viktigt företag idag, inte minst med tanke på att man lägger resurser på att förnya sig och ständigt flytta fram sina positioner. Framgångsrika företag som klarar sig länge vet att de måste vara som hajar... Inte blodtörstiga, utan i ständig rörelse för att inte sjunka.

Några citat från de förtroendevalda i företagen idag:

”Företaget är öppet för nya idéer men begränsas av budgetmål och krav på debiteringsgrad.”

”Stor lyhördhet för förslag från de anställda. Men samtidigt höga krav på produktivitet, vilket begränsar möjligheten att lägga tid på innovation.”

”Företaget har en fungerande innovationsidé rutin. Tyvärr är arbetsbördan hög. Skulle mer tid öronmärkas till eftertanke och innovation tror jag att företaget skulle vinna på det.”

Den ekonomiska situationen

Sveriges ekonomi återhämtar sig successivt efter den lågkonjunktur som inleddes 2008. Vi är enligt de flesta bedömare i en långsam konjunkturuppgång, men frågan är hur länge uppgången kommer att pågå innan konjunkturen vänder nedåt igen. Konjunkturindikatorer såsom inflation och tillväxttakt har under det senaste halvåret visat en mycket svag utveckling, men sysselsättningen ökar.

Ökande bostadsinvesteringar

Bostadsinvesteringarna har tagit fart, vilket bidrar till både en konjunkturåterhämtning och till en bättre fungerande bostadsmarknad. De senaste kvartalen har bostadsinvesteringarna ökat med mer än 20 procent jämfört med motsvarande kvartal föregående år, en takt som dock väntas öka något långsammare framöver. Investeringarna i bostäder förväntas att plana ut på en nivå som ändå är hög i förhållande till byggnaderna de senaste åren. (Riksbanken, 2014:1)

Hushållens konsumtion är motorn i ekonomin

Hushållens konsumtion håller ekonomin igång och har varit nyckeln i den svenska ekonomins återhämtning de senaste åren. Under 2013 steg hushållens konsumtion med 2,1 procent för att sedan öka ytterligare, till 2,5 procent, under det första halvåret 2014. Det är flera faktorer som påverkar konsumtionen i gynnsam riktning, till exempel en ökad sysselsättning tillsammans med en låg inflationstakt, vilket ger snabbt stigande reala disponibla inkomster. Även den låga räntenivån gynnar konsumtionen. Villkoren som påverkar hushållens konsumtion förutspås vara fortsatt gynnsamma en tid framöver, men i takt med att inflationen stiger så kommer den reala disponibla inkomsten att gradvis minskas. Under 2016 förväntas den disponibla inkomsten åter stiga, då till följd av en högre löneökningstakt. Det finns dock en osäkerhet i bedömningen av hushållens konsumtion, bland annat i form av eventuella amorteringskrav och i form av en finanspolitisk åtstramning efter valet som hölls i september. (Swedbank, 2014)

Trög exportutveckling

Exportutvecklingen är jämförelsevis trög och efterfrågan har varit lägre än normalt. Den svenska exporten var under våren 2014 svagare än vad bedömare hade förutsett. (Swedbank, 2014)

Den sammanlagda exporten 2013 var 1 668 miljarder kronor; 1 117 miljarder kronor var export av varor och 551 miljarder kronor var export av tjänster. Den totala exporten väntas öka med 2,7 procent under 2014 och 5,2 procent under 2015. Under 2014 väntas exporten av råvaror öka mest, med 6,9 procent, och minst väntas exporten av bearbetade varor öka, med 0,8 procent. Exporten av tjänster väntas öka med 3,8 procent för helåret 2014. (Konjunkturinstitutet, 2014)

2,7 % sammanlagd ökning av export

6,9 % ökning av export av råvaror

0,8 % ökning av export bearbetade varor

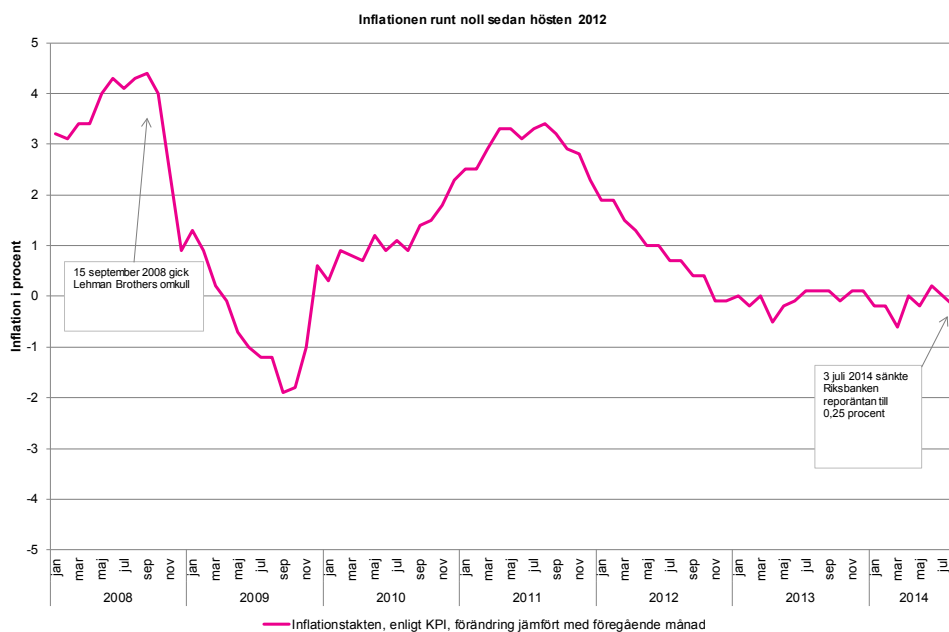
3,8 % ökning av tjänsteexport

Under det första halvåret 2014 har skogsvaror, verkstadsvaror, mineralvaror och kemivaror svarat för de största nettoexportintäkterna. Även om verkstadsvaror har bidragit till några av de största nettoexportintäkterna så har varugruppens nettoexport ändå minskat med 24 procent jämfört med det första halvåret 2013. Sveriges export av tjänster uppgick till 267 miljarder kronor under det första halvåret 2014, vilket är en ökning med 4,9 procent jämfört med samma period föregående år. Värdet på tjänsteimporten uppgick till 202 miljarder under det första halvåret 2014, vilket är en ökning med 9,1 procent jämfört med samma period under föregående år. Data- och informationstjänster var starkt bidragande till såväl export som import. Under det första halvåret 2014 utgjorde tjänster nästan en tredjedel av Sveriges totala export och tjänsteimporten utgjorde drygt en fjärdedel av den totala importen. (Kommerskollegium, 2014)

Den minskade varuexporten beror främst på en minskad export till EMU-länderna, som står för cirka 40 procent av Sveriges export, medan exporten till USA och Storbritannien ökade. Den svenska konkurrenskraften förväntas minska framöver, till följd av en gradvis starkare krona, främst mot euron. Under 2016 väntas också högre arbetskostnader till följd av nya löneavtal som väntas ge högre löner. (Swedbank, 2014) Riksbankens samlade bedömning är dock att exporten väntas öka från och med nästa år, när den internationella konjunkturen stärks alltmer och efterfrågan på svensk export därmed stiger. (Riksbanken, 2014:1)

Låg inflation

Konjunktoren brukar sammantaget bedömas och prognosticeras utifrån ett antal olika variabler, där till exempel inflation, tillväxt och arbetslöshet ingår. Trots att konjunktoren har stärkts så har inflationen, mätt som konsumentprisindex, KPI, varit låg. Sedan hösten 2012 har den genomsnittliga inflationen, mätt som KPI, varit -0,1 procent.

Källa: SCB (2014:1)

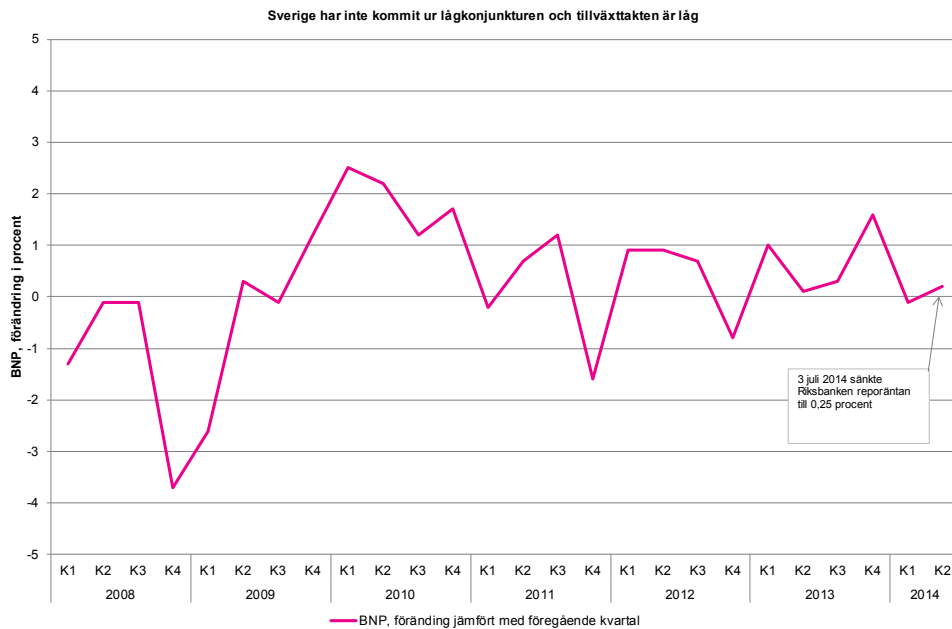
För att bidra till att inflationen stiger mot Riksbankens inflationsmål på två procent så beslutade Riksbanken i juli 2014 att sänka reporäntan till 0,25 procent, en nivå som sedan lämnades oförändrad vid det penningpolitiska mötet i september 2014. Riksbankens bedömning är att reporäntan behöver vara låg en lång tid framöver för att inflationen ska stiga mot inflationsmålet. Den låga räntan bidrar till en högre efterfrågan i hela ekonomin, vilket leder till att inflationen stiger. Först i slutet av 2015, när inflationen väntas vara högre, bedömer Riksbankens direktion att reporäntan kan börja höjas igen. (Riksbanken, 2014:2)

¹ KPI är det mest använda måttet för prisutveckling och används bl.a. som inflationsmått och vid avtalsreglering

Svag tillväxt

Utöver den låga inflationen så har svensk ekonomi präglats av en svag tillväxt och realekonomisk utveckling. BNP växte med endast 0,2 procent det andra kvartalet 2014. Det tredje kvartalet 2014 väntas efterfrågan stärkas påtagligt då både export- och investeringstillväxten väntas ta fart, vilket i sin tur får BNP att öka. Enligt Konjunkturinstitutet förväntas BNP öka med totalt 1,8 procent under helåret 2014 och prognosen för BNP 2015 är en ökning med 3,1 procent. Det väntas dröja till 2017 innan svensk ekonomi har kommit ur lågkonjunkturen. (Konjunkturinstitutet, 2014)

Det är inte bara i Sverige som tillväxten har varit svag. Under kvartal två 2014 stagnerade den ekonomiska utvecklingen i euroområdet, och enligt preliminär statistik sjönk inflationen i euroområdet till 0,3 procent i augusti. Det är den lägsta nivån sedan oktober 2009. (Riksbanken, 2014:1)

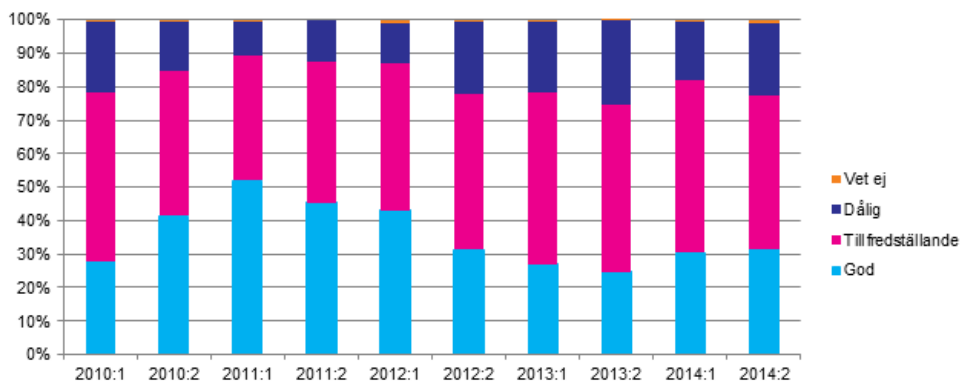

Källa: Statistiska Centralbyrån (2014:2)

Den ekonomiska situationen är något ljusare idag

Den ekonomiska situationen på de företag där våra förtroendevalda är anställda tycks ha förbättrats jämfört med mätningen som Sveriges Ingenjörer gjorde hösten 2013. Bilden är dock inte entydig. Vi skrev i vår förra rapport, som publicerades i mars 2014, att de förtroendevalda i 18 procent av företagen ansåg att den ekonomiska situationen är dålig, och den andelen har nu ökat till 22 procent. Andelen som tycker att den ekonomiska situationen är god har dock ökat något från 30 till 32 procent.

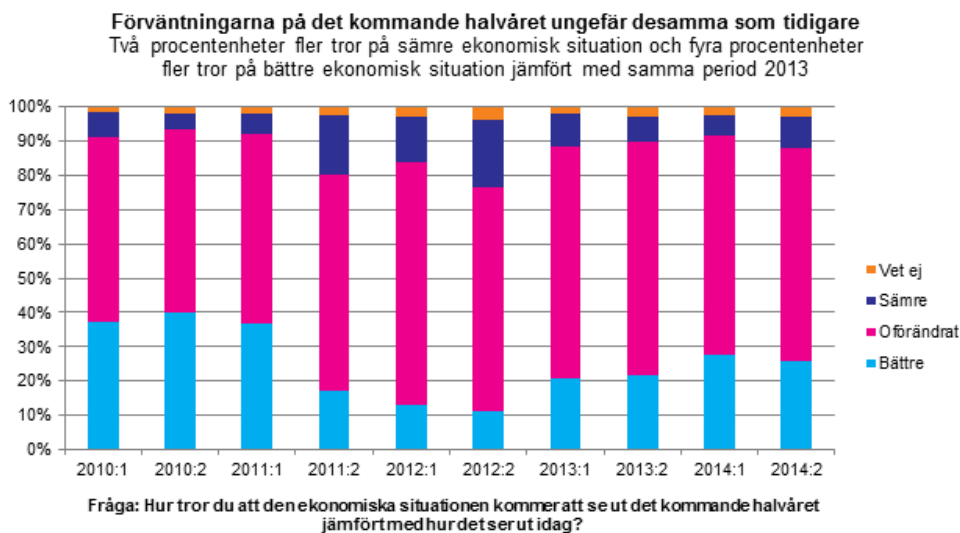
Den ekonomiska situationen är något bättre jämfört med samma period 2013.
Sju procentenheter fler tycker att situationen är god och tre procentenheter färre tycker att situationen är dålig

Fråga: Vilken är din samlade bedömning av den ekonomiska situationen i dagsläget på det företag där du är förtroendevald?

De förtroendevaldas förväntningar på framtiden har inte ändrats nämnvärt

Förväntningarna på den ekonomiska situationen jämfört med idag är ungefär desamma som vid tidigare mätningar. Andelen av de förtroendevalda som svarar att de tror på en sämre ekonomisk situation om ett halvår, jämfört med idag, har varit mellan sex och tio procent i de fyra senaste konjunkturrapporterna. Andelen som tror på en bättre ekonomisk situation om ett halvår har varierat mellan 21 och 27 procent under samma period. Andelen som svarat att de inte vet hur de tror att den ekonomiska situationen kommer att se ut det kommande halvåret jämfört med idag är tre procent, trots flera osäkerhetsfaktorer.

Osäkerhetsfaktorer

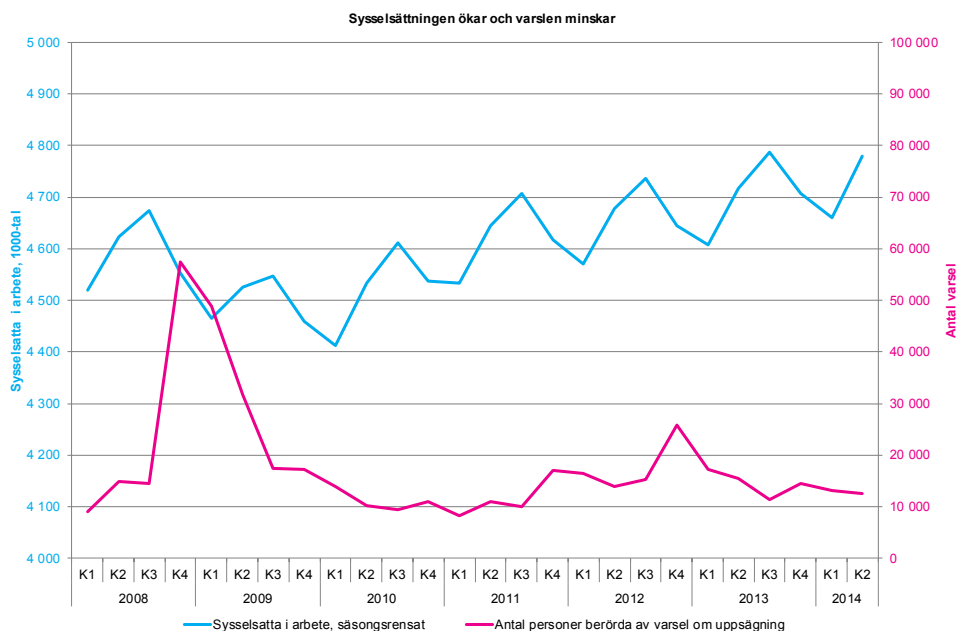
När det gäller det ekonomiska läget framöver finns det flera osäkerhetsfaktorer, bland andra geopolitiska. Enligt SEB Nordic Outlook har den geopolitiska osäkerheten ökat. Framför allt har krisen mellan Ryssland och Ukraina, den islamistiska (IS) offensiven i Irak och Israel-Palestinakonflikten stått i fokus. (SEB, 2014)

Ökad sysselsättning och färre varsel

Trots de senaste årens svaga BNP-tillväxt så har sysselsättningen ökat. Ökningen i sysselsättning har dock inte resulterat i en fallande arbetslöshet, vilket beror på en ökad befolkning. När efterfrågan successivt stärks framöver kommer den fortsatt stigande sysselsättningen att också innebära en högre sysselsättningsgrad och därmed en fallande arbetslöshet. (Konjunkturinstitutet, 2014)

Arbetsmarknaden har haft en positiv utveckling under 2014 och den positiva utvecklingen förväntas fortsätta. Flera bedömare menar att de olika indikatorer som används för prognoser talar för att sysselsättningen kommer att öka. Konjunkturinstitutets prognoser talar för en sysselsättningsökning med en procent i år och att den sedan fortsätter att öka med en procent per år, eller något mer, tack vare en starkare BNP-utveckling 2015-2018. (Konjunkturinstitutet, 2014)

Arbetsförmedlingen har gjort en undersökning som visar att arbetsgivarna ser optimistiskt på de kommande åren och planerar att nyanställa. Den starkaste jobbtillväxten kommer storstadsregionerna Stockholms, Västra Götalands och Skåne län att stå för. Arbetsförmedlingens prognos för åren 2014 och 2015 meddelar att dessa tre regioner kommer att svara för mer än 70 procent av jobbtillskottet under 2014 och 2015. (Arbetsförmedlingen, 2014:1) Sysselsättningen i Sverige förväntas öka i en årstakt med mellan 50 000-60 000 jobb enligt Swedbank Economic Outlook. (Swedbank, 2014)

Källa: Statistiska Centralbyrån (2014:2) sysselsatta 15-74 år och Arbetsförmedlingen (2014:2) personer berörda av varsel om uppsägning

Fortsatt hög arbetslöshet

Arbetslösheten som andel av arbetskraften ligger dock stadigt runt åtta procent. Att arbetslösheten inte minskar förklaras enligt Statistiska centralbyråns Arbetskraftsundersökning, AKU, främst med att arbetskraftsdeltagandet har ökat i grupper som historiskt sett har haft ett lägre arbetskraftsdeltagande, såsom ungdomar och utrikes födda. Bland dessa grupper är det nu fler som aktivt söker arbete och därmed registrerats som tillgänglig arbetskraft. Utrikes födda och ungdomar har dessutom ökat som andel av befolkningen, vilket har bidragit till en ökad arbetslöshet i befolkningen som helhet. En viktig delförklaring till att återhämtningen efter finanskrisen inte har varit starkare är alltså demografiska förändringar. (Statistiska Centralbyrån, 2014:2)

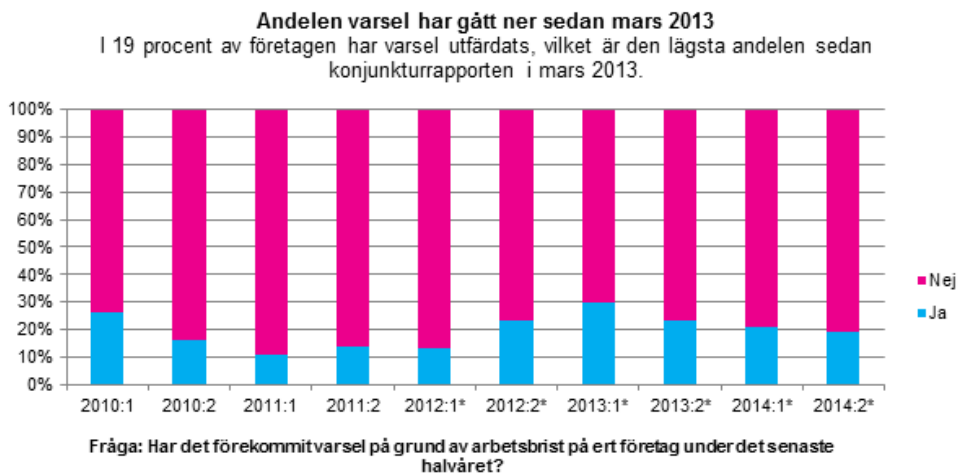
Enligt Arbetsförmedlingen kommer de närmaste åren att medföra kraftigt sjunkande arbetslöshet för personer med stark ställning på arbetsmarknaden, och det är främst inom yrken med högre utbildningskrav som efterfrågan på arbetskraft kommer att öka. (Arbetsförmedlingen, 2014:3)

God arbetsmarknad för ingenjörer

I Arbetsförmedlingens rapport *Var finns jobben?* görs bedömningen att det är en "fortsatt mycket god arbetsmarknad för ingenjörer". Tekniskt arbete är det yrkesområde som innehåller flest yrken där det är mycket liten konkurrens om jobben. Den goda arbetsmarknaden gäller främst yrkeserfaren arbetskraft, men även nyutexaminerade står inför en god arbetsmarknad. Bäst jobbchanser har ingenjörer med inriktning mot gruvteknik, vilket beror på gruvbranschens expansion. Ingenjörer med inriktning mot kemi möter en något svalare arbetsmarknad, vilket beror på den omställningsprocess som präglar läkemedelsindustrin. Den generella uppgången som väntas inom byggbranschen kommer att innebära en fortsatt stark arbetsmarknad för högskole- och civilingenjörer inom bygg och anläggning och efterfrågan på dessa ingenjörer ökar. Det väntas generellt vara mycket goda förutsättningar för jobb för de flesta inom ingenjörskåren även på längre sikt. (Arbetsförmedlingen, 2014:4)

Färre varsel – trenden håller i sig

Arbetsmarknaden ser ljus ut för de flesta ingenjörer. I den förra konjunkturrapporten kunde vi se en trend i att antalet företag där det förekommit varsel hade gått ner. Den trenden har nu fortsatt och bland de förtroendevalda som har svarat på enkäten till denna konjunkturrapport är det 19 procent som uppger att det under det senaste halvåret har förekommit varsel på grund av arbetsbrist på företaget där de arbetar, jämfört med 21 procent i förra rapporten.

Innovationsarbetet i företagen

Tid för innovationsarbete saknas i företagen

Det framkommer i resultaten att 44 procent svarar att de inte alls eller i mycket liten omfattning har tid att utveckla nya idéer som skulle kunna bli innovationer. Resultaten i denna fråga kommer från enkäten som skickades ut till de förtroendevalda våren 2014. Detta skapar begränsningar för de idéer och den kreativitet som de anställda har. Idékraften tillvaratas inte fullt ut i företagen. Resultatet förstärks av den löneenkät som Sveriges Ingenjörer skickat till sina medlemmar hösten 2013. Bland 2 300 fria svar framkom att efter behov av ekonomisk trygghet och kapital för att utveckla nya idéer var bristen på tid för att jobba med innovation det tredje viktigaste hindret för att idéer skulle förverkligas.

De förtroendevalda pekar på konsekvenser av att en innovationsledare saknas

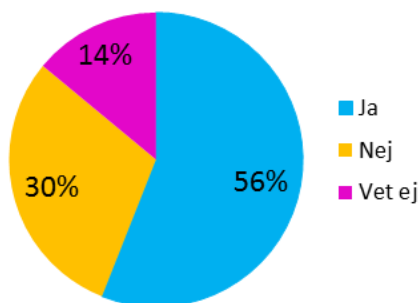
I de företag som inte vet eller inte har en sådan funktion i form av en innovationsledare säger 61 procent att en sådan person efterfrågas. De ger exempel på vad en sådan funktion kan bidra med:

"Vi diskuterar ofta vikten av implementering av forskningsresultat men har ingen direkt övergripande ansvarig för detta."

"Ansvaret för att få ut våra IT-lösningar är fördelat på flera personer. Insatserna för att få ut lösningarna på marknaden varierar stort."

"Bland hade det varit bra att ha någon att bolla idéer med, men också att ha en person som pushar när man behöver det."

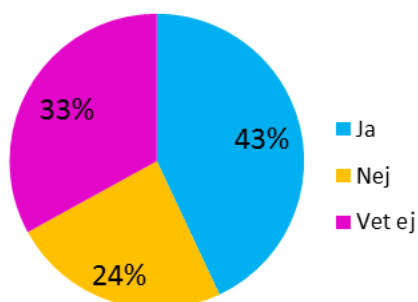
Finns det tydliga mål för innovation?

Tydliga mål för innovationsarbetet saknas framför allt i tjänstesektorn

I 56 procent genomsnittligt av de branscher som de förtroendevalda representerar finns det tydliga mål för innovation och i 44 procent av företagen vet inte de förtroendevalda eller säger att tydliga mål saknas. Här skiljer sig industrisektorn med 63 procent av företagen som har tydliga mål mot tjänstesektorn med endast 40 procent som har tydliga mål för innovation.

Följs innovationsarbetet upp?

Potential att förbättra uppföljningen av innovationsarbetet

43 procent av företagen följer upp målen. Det innebär att det är 57 procent som inte följer upp eller inte vet om målen följs upp i företaget. Här skiljer sig också de förtroendevaldas svar från industrin med 51 procent som följer upp målen mot tjänstesektorns 23 procent.

Erfarenheter från Sverige, (Sveriges Ingenjörer, intervju 2014), visar på vikten att systematiskt leda och organisera innovationsarbetet men också sätta mål och följa upp satta mål.

Forskning från USA,(Boyd,2014) om innovation i praktiken, pekar på att förmågan att vara kreativ minskar om det inte finns tid att jobba med innovation. Det finns tekniker att systematisera innovationsarbetet och utveckla innovationskompetensen och driva den som process internt i verksamheten.

Funktion för innovationsarbetet i företagen efterfrågas

På frågan om titeln innovationsledare finns i företaget är det 3 procent som svarat att anställda finns med en sådan titel medan övriga 97 procent svarat att titeln inte finns i företaget eller att de inte vet om det finns i företaget. I 56 procent av företagen finns motsvarande roll men inte titeln innovationsledare.

Resultaten pekar mot att det finns en möjlighet att utveckla riktningen, uppföljningen, strukturen och ansvaret för innovationsarbetet i företagen. Samtidigt finns goda exempel på verksamheter där arbetet är tydligt och uttalat. Det finns en ingenjörskår med idéer som skulle kunna bidra till företagets ökade innovationskraft. Det finns dock hinder i företagets strukturer och det saknas tid för att jobba med innovation i företagen. En brist på tydliga mål och uppföljning indikerar också att en outnyttjad möjlighet finns för ökad innovationskraft och förnyelse i företagen.

En studie på 230 företag (Capgemini Consulting, 2012) pekar på behovet att engagera hela personalen i utvecklingen och inte bara en enskild utvecklingsenhet för att skapa ett dynamiskt och innovativt företag. En reflektion från studien är att en person i funktionen innovationsledare har en betydelsefull uppgift i att förbättra företagets förmåga att nå uppsatta mål och bidra till förståelsen av marknaden. Enligt studien krävs dock ett ägar- och företagsledarperspektiv för att få ut den fulla innovationspotentialen från företaget. Studien visar att det är väsentligt att skapa en innovationskultur i företag för att överleva snabba förändringar i omvärlden och den globala konkurrensen.

Goda exempel på innovationsfunktioner

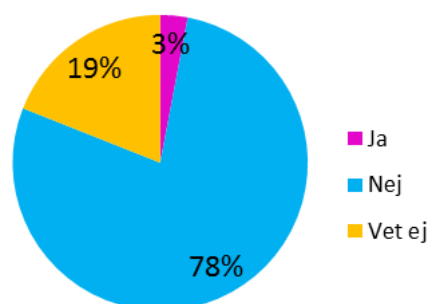
Bland de fria svar som framkommer ges följande goda exempel i form av citat:

”En motor som följer upp och driver på så att beslut tas om genomförande eller ej och sedan har koll så det blir gjort. Stöttar också.”

”En ansvarig för idéverksamheten (heltid). Ett utarbetat program som omfattar hela företaget.”

”En liten avdelning som verkar som katalysatorer för att många skall vara kreativa och generera idéer. Speciella webbforum finns. Vissa dagar avsätts för att generera.”

Har ni en innovationsledare i företaget?

Ingenjörernas roll är betydelsefull för innovation och långsiktigt

Ingenjörernas betydelse som yrkeskår för den svenska tillväxten är betydelsefull. Sveriges Ingenjörer har som organisation sedan starten 1851 verkat för att värna ingenjörens roll och betydelse för Sveriges tillväxt och utveckling och för att påvisa sambanden mellan teknikutveckling, nya innovationer och ekonomisk tillväxt. Teknisksprång och nya lösningar bygger på enskilda individers insatser och idéer. Uthålliga satsningar på idéutveckling och innovation i företag skapar förutsättningar för långsiktigt hållbar tillväxt. En utredning (Sveriges Ingenjörer, 2006) visar att företag som anställer sin första ingenjör växer snabbare än de utan ingenjörer. I utredningen framkommer att tillgången till ingenjörskunnande bidrar till produktivitet utveckling och omsättningsökning i företag.

Förutsättningar för innovation bygger på uthållighet och en innovativ kultur. Samtidigt finns det ett riskmoment i framtagandet av nya lösningar, där misslyckanden medför kostnader för företag som finansierar arbetet (Sveriges Ingenjörer, 2008). Vill man lyckas måste man riskera att misslyckas. Framgångsrikt företagande bygger på att ta djarva steg, bedriva många experiment, att försöka göra det som ingen annan tänkt på eller vågat göra.

Källor:

- Arbetsförmedlingen (2014:1), Arbetsförmedlingens prognos för åren 2014 och 2015
- Arbetsförmedlingen (2014:2), Arbetsförmedlingen, statistik/prognoser
- Arbetsförmedlingen (2014:3), Sammanfattning
- Arbetsförmedlingen (2014:4), Var finns jobben?
- Boyd, Drew (2014), Innovation in Practice-The Corporate perspective on Innovation Methods, <http://www.innovationinpractice.com/>
- Capgemini Consulting (2012), Innovation leadership study – Managing innovation: an insider perspective, <http://www.capgemini-consulting.com/innovation-leadership-study>
- Kommerskollegium (2014), Sveriges utrikeshandel med varor och tjänster samt direktinvesteringar
- Konjunkturinstitutet (2014), Konjunkturläget i augusti 2014
- McKinsey&Company (2012), Tillväxt och förnyelse i den svenska ekonomin – Utveckling, nuläge och prioriteringar inför framtiden
- Nordea (2014), Pressmeddelande, Konjunkturprognos
- Riksbanken (2014:1), Penningpolitisk uppföljning september 2014
- Riksbanken (2014:2), Aktuell prognos för reporänta, inflation och BNP
- SEB (2014), SEB Nordic Outlook
- Statistiska Centralbyrån (2014:1), Inflationstakten enligt KPI
- Statistiska Centralbyrån (2014:2), Arbetskraftsundersökning
- Statistiska Centralbyrån (2014:3), Statistikdatabasen, BNP från användningssidan
- Sveriges Ingenjörer (2008), 130 års erfarenhet av framtiden. Polhemspriset 1878-2008, Rapport
- Sveriges Ingenjörer (2006), Värdet av ingenjörer i mindre företag, rapport
- Sveriges Ingenjörer (2014-08-25), Intervju med Mats Magnusson, professor produktinnovation på KTH, Minnesanteckningar
- Sveriges Ingenjörer (2014), Resultat ifrån konjunkturenkät, Tabellsammanställning
- Swedbank (2014), Swedbank Economic Outlook

Sveriges Ingenjörer

Box 1419, 111 84 Stockholm, Besöksadress Malmkillnadsgatan 48
Tel 08 613 80 00, Fax 08 769 71 02, info@sverigesingenjorer.se
www.sverigesingenjorer.se